

Bizitzak erdigunera

Testuinguruaren irakurketa

Covid 19aren krisiak berriz ere agerian utzi du mugimendu feministak eta berdintasun politikek aspaldidanik nabarmentzen ari ginen zerbait: zaintza-krisi batean murgilduta gaudela eta bizitzak ez daude erdigunean.

Etxeko lanen eta zaintza-lanen banaketak ez dira ekitatiboak eta ez dago benetako erantzunkidetasunik. Pandemiak eragindako egoera berri honi, lehendik dauden eta ibilbide luzea duten genero-desberdintasunak gehitzen zaizkio.

Egungo egoerak, lanaren banaketa sexuala eta genero estereotipoak indartu egin ditu eta emakumeak dira, batez ere, haurrak, mendekotasuna duten pertsonak, adinekoak, gaixoak, zaintza emozionala, zaintzeaz arduratzen direnak.

Lan horiek doan egiten dira familiaren inguruan, edo ordainduta, baina lan-baldintza kaxkarretan eta eskubide sozial eta lan eskubide murrizketekin. Eta, hala ere, funtsezko lanak dira gure jendarte mantentzeko.

Krisi honek agerian utzi du enplegu feminizatu horien balioa handitzea garrantzitsua dela. Aldi berean, elkargurutzatzen duten beste diskriminazio mota batzuekin tartekatzen dira: hala nola arrazarekin, klase sozialarekin edo adinarekin. Bigarren mailakotzat hartzen dira lan hauek oraindik ere, bizitzari eusteko funtsezkoak direla kontuan hartu gabe. Arlo publikoko eta osasuneko zaintza zerbitzuak, egoitzetako eta etxez etxeko zaintzaileak, garbiketa-sektorea, supermerkatuetako langileak, gizarte zerbitzuak, hezkuntza, etab. bezalako lanek erakutsi dute funtsezko esparruak direla "bizitzek bizirik jarrai dezaten" funtsezko eta ezinbesteko premiak asetzeko.

Bistan da krisiek ez dutela laguntzen desberdintasunak murrizten, baizik eta agerikoagoak egiten dituzte eta, askotan, areagotu egiten dituzte. Baina aldaketarako aukera ere badira, berritzeko eta jendarte hobea, indartsuagoa, erresilienteagoa eta parekidea eraikitzeko. Krisi honek agerian utzi du bizi baldintzak, batez ere emakumeen bizi baldintzak ez daudela bermatuta eta bizitzak lehentasuna izango duten eredu aldaraiz beharra dagoela.

Horregatik guztiagatik, pertsona guztien arteko erantzunkidetasunaren garrantzia azpimarratu nahi dugu, emakumeak lanaldi bikoitz eta hirukoitzetan bizi ez daitezen,

zainketaz eta etxeetako bizitzari eusteaz arduratuz. Lanaren banaketa sexuala hautsi behar da, eta ordaindu gabeko lanaren banaketa justurantz aurrera egin, zereginak eta zaintzak modu eraginkorrean banatuz.

Denbora mugatua da, eta pertsona guztiek berdintasunez gozatu behar dute. Halaber, familien, enpresen eta administrazioen artean erantzunkidetasuna egon behar da zaintzaren esparruak eragiten dituen alderdi guztiei erantzuteko orduan. (Zerbitzu publiko unibertsalak eta zaintza-premiei erantzuteko kalitatezko zerbitzuak, enpresetako kontziliazio-politikak eta familietako kideen artean erantzunkidetasuna.)

Pandemian emakumeak jokatzeko ari diren paperaren garrantzia nabarmendu behar da, lehen erantzun larrian baitaude eta, hala ere, aintzatespen gutxi ere ematen.

Larrialdiek aurrera egiten dute, baina, haien inpaktu bereziak aintzat hartzen ez badira, are gehiago areagotuko da diskriminazioa. Inork ez du bakarrik bizi iraungo, elkarren mendeak gara eta aldi berean zaurgarriak; beraz, zaintzarekin lotutako lanak funtsezkoak dira bizitzari eusteko. Krisi honek are gehiago nabarmen du bizitzaren erdigunean jartzearen premia eta paradigma aldatzearen garrantzia, horiek eta hauen jasagarritasunak lehentasuna izan dezaten.

Konpromisoak:

Horregatik guztiatik, toki-erakundeak garen aldetik, konpromiso hauek hartzen ditugu:

- **Bizitzaren iraunkortasuna ahalbidetzen duten zainketa-lanaren sarea ikusaraztea.** Hau da, ohartzea produkzio-lanaren atzean zainketen eta lan erreproduktiboaren makineria beharrezkoa dela, eta horrek ahalbidetzen duela egunero lan-merkatuan sartzea.
- Agerian jartzea eta balioan jartzea ezinbesteko lan horietako gehienak, ordainduak izan edo ez, kasuen % 75a baino gehiagotan emakumeek egiten dituztela.
- **Bizitzaren iraunkortasuna politiken eta gure antolaketa-sistemaren erdigunean** jartzea, egungo ereduak ordezkatuz.
- Herritarrek sentsibilizatzea, **familietan zaintza-lanaren banaketa eta erantzunkidetasuna lortzeko.**
- "Ongi bizitzea" sustatzea, hau da, bizitzea merezi duten bizitza duinak (ez inoren kontura, ez baliabide naturalekin amaituz).
- **Mugimendu feministak** bere borroka, eskaera eta ekarpenetan egindako lana aitortzea.
- Tokian-tokian, lan-ildo hori **agenda politikoan lehentasunezko zat** hartzeko **konpromiso sendoa** erakustea. COVID-19k sortutako osasun, ekonomia eta gizarte-krisiari erantzuteko ezartzen diren plan eta estrategietan genero-ikuspegia txertatzen dela bermatuz.

Kanpaina bultzatu duten Tokiko erakundeak:

Ablitas, Aranguren, Atarrabia, Berriozar, Burlata, Cintruénigo, Corella, Lizarra, Huarte, Orkoien, Iruñea, Ribaforada, Tafalla, Tuterako Udalak.

Erdi aldeko Garapen agentzia

Leitza, Goizueta, Areso eta Aranoko Gizarte Zerbitzuen Mankomunitatea

Sakanako Mankomunitatea

Noaingo Gizarte Zerbitzuen Mankomunitatea

Ultzamaldeko Gizarte Zerbitzuen Mankomunitatea

Izarbeibarko Mankomunitatea